

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 18 april 2013

MEDITATIE

Een opdracht van de Koning

“Ziet, Hij gaat u voor naar Galiléa, daar zult gij Hem zien.” Dat was de boodschap die door de engel gesproken werd bij de opstanding van de Heere Jezus en dit woord gaat nu in vervulling.

De elf discipelen zijn heengegaan naar de berg, waar Jezus hen bescheiden had. In Galiléa had de Heere bijna de gehele tijd van Zijn leven op aarde gewoond en daar kwamen ook de meeste discipelen vandaan. Het behoeft ons dan ook niet te verwonderen dat het hart van de discipelen naar dat land trok, wellicht het meest omdat de Heere beloofd had dáár aan hen te zullen verschijnen. Toen de Herder geslagen werd, zijn de schapen verstrooid geworden. Maar omdat de Herder hén zoekt, zoeken zij ook de Herder om blijvend met Hem verenigd te worden. Hier in het Galilese land, heeft de Heere voor de discipelen Zijn testament geopend. Een testament met rijke belof-

Gaat dan henen, onderwijst al de volken

Mattheüs 28:19a

ten, maar ook met een belangrijke opdracht: “Gaat dan henen, onderwijst al de volken.”

De Heere Jezus heeft Zijn discipelen naar het vlees niet gespaard. Want als Hij hen de wereld in zendt, houdt dat tevens in dat zij deze vertrouwde omgeving, waar zij zulke goede jaren hebben doorgebracht, moeten verlaten. Drie jaar waren zij met de Heere in- en uitgegaan, nu moeten zij het zonder Zijn persoonlijke tegenwoordigheid doen, alleen met de beloften: “Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde” en “Ik ben met ulieden al de dagen tot de voleinding der wereld”. Zij moeten nu de dagelijkse omgang met hun volk missen en worden geworpen in de zee der volken, die vervreemd van God en Zijn dienst leven. God zet Zijn kinderen en knechten vaak in de branding van het leven en hun weg voert nogal eens door de woestijn.

“Gaat dan henen, onderwijst al de volken.” Is dat nu een taak waarvoor zij berekend zijn? Wat moeten zulke ongeleerde Galilese mannen uitrichten in die vrome Jodenwereld en Griekse wijsheidswereld? Zij zijn voor het merendeel maar eenvoudige vissers die nauwelijks wat van de wereld gezien hebben. En wat moeten zij onderwijzen? Zelf zijn zij nog maar drie jaar onderwezen en wat zijn zij hardleers geweest. En toch, zij waren op de beste hogeschool geweest die er denkbaar is, want de HEERE Zelf had hen geleerd en het onderwijs dat Hij gaf, was door hun ziel heengegaan.

“Gaat dan henen, onderwijst al de volken.” Met deze opdracht, het Evangelie van vrije genade verkondigen, worden de discipelen nu door de levende Koning uitgezonden.

En Hij zal mét hen gaan. Hij zal door de wederbarende kracht van de Heilige Geest zielen vatbaar maken voor het Woord dat zij zullen spreken en voor het onderwijs dat zij zullen geven. Alle aardse machten bij elkaar zijn niet in staat één zondaar te bekeren tot God. Maar de macht, de Goddelijke macht van de Middelaar is wél toereikend om het onderwijs uit het Woord in te dragen in het hart, zodat we God op Zijn Woord gaan geloven. Gaan geloven dat we zondaren zijn, verdoemelijke zondaren. Gaan geloven dat we tijdelijke en eeuwige straffen verdiend hebben. En dan doet de levende Koning nooit half werk. Want waar Hij door Zijn Geest doet buigen onder het veroordelend vonnis van het Woord, daar maakt Hij ook begerig naar het vrijsprekend onderwijs, naar het heil in Hem, Die kwam om te zoeken en zalig te maken dat verloren is.

“Gaat dan henen, onderwijst al de volken.” Dat is de opdracht van de levende Koning aan Zijn discipelen en die opdracht geldt nóg. Ook al is het dat wij zelf niet uit hoeven te gaan als zending(e), zo is het toch voor ons allen nodig om persoonlijk door de Heilige Geest te worden aangegord om te dienen tot Zijn eer, tot uitbreiding van Zijn Koninkrijk.

Nee, de Heere heeft ons niet nodig. Maar wat is het juist daarom een eer, dat Hij ons gebruiken wil op de plaats waar Hij ons gesteld heeft: als vader en moeder in het gezin, onder de collega's op ons werk, misschien wel op ons ziekbed als een worstelaar aan Zijn genadetroon. En als wij werkelijk als onwaardigen in onszelf mogen dienen, getuige mogen zijn van Zijn opstanding, zal ons gezin, zal de wereld waarin wij leven dat gewaar worden. Dan zullen er door Gods genade vruchten gezien worden van geloof en bekering. Want als Gods Kerk op haar plaats is en werkelijk dienen mag, valt aan Koning Jezus de buit toe.

Moerkapelle,

ds. J. Driessen

Inhoud

- 1 Een opdracht van de Koning
- 2 Een doorgaande revolutie (2)
- 3 Bijbelstudie: Spreuken (8)
- 4 De brieven van Rutherford (2)
'Omlaag met mij, omlaag'
- 5 Zending in België
- 6 Waar ligt het probleem?
- 7 Even maar...
- 8 Boekennieuws
- 9 Onbekende Psalmen
- 10 Boekaankondigingen
- 10 Kerknieuws
- 10 Berichten
- 11 Kerkdiensten

91e jaargang

Nr. 29

Een doorgaande revolutie

Wanneer wij voorheen de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt vergeleken met de Gereformeerde Kerken (inmiddels opgegaan in de Protestantse Kerk in Nederland) dan viel die vergelijking duidelijk uit in het voordeel van de vrijgemaakten. Bij hen was de kerkgang nog in ere. Zij hielden het gezag van de Bijbel en van de gereformeerde belijdenis hoog. En bij actuele strijdpunten als abortus, euthanasie en homoseksualiteit vond je de vrijgemaakten duidelijk aan je kant. Van allerlei gedegen publicaties uit hun kring maakten wij graag gebruik.

Dat neemt niet weg dat ten aanzien van de theologische strijdvrage die uiteindelijk in 1944/45 leidden tot een breuk in de Gereformeerde Kerken, de zaken wel wat anders lagen. Prof. dr. K. Schilder, de voorman van de vrijgemaakten, stond in zijn verbondsbeschouwing verder van ons af dan zijn tegenstanders. Juist de aanhangers van Schilder toonden zich vaak het meest afwijzend en vijandig ten opzichte van de bevindelijke richting. De Groningse ds. D. van Dijk was daar één van. Hij noemde dergelijke mensen, die hij ook in zijn eigen kerk tegenkwam, 'zeer ziekelijk' in hun geloofsleven. In

Zeeland was het A. Janse van Biggkerke, die ageerde tegen de Gereformeerde Gemeenten.

Aanvankelijk was in de Gereformeerde Kerken nog een bevindelijke onderstroom te bespeuren. Zo gingen in de loop der jaren niet weinigen over naar de Christelijke Gereformeerde Kerken (o.a. prof. G. Wisse) en de Gereformeerde Gemeenten (o.a. ds. W. den Hengst en dr. C. Steenblok). Zij konden het in het kuyperiaanse klimaat niet langer uithouden. Vaak was het zo dat de oudere generatie in de Gereformeerde Kerken nog wel enigszins vertrouwd was met Smijtegelt en andere oudvaders, terwijl hun kinderen en zeker hun kleinkinderen die opgroeiden in een neo-calvinistisch klimaat, daar geheel vreemd tegenover stonden.

Veronderstelde wedergeboorte

Abraham Kuyper, die duidelijk een stempel gezet heeft op de vooroorlogse Gereformeerde Kerken, wordt door ons welhaast automatisch geassocieerd met de leer van de veronderstelde wedergeboorte. Niet zonder reden heeft ds. G.H. Kersten zich daar in zijn tijd fel tegen verzet. Op die manier werden de mensen bedrogen voor de eeuwigheid. Lichtvaardig werd geconcludeerd dat het wel goed

met hen zat, wanneer zij maar trouw in het kerkelijke spoor liepen. De noodzaak van de waarachtige bekeering stond niet meer centraal.

Toch was het element van de zelfbeproeving daarbij niet geheel afwezig. In prediking en pastoraat kwam vaak nog wel de vraag aan de orde: bent u wel (de wedergeborene, de gelovige) waar de kerk u voor houdt?

In de jaren dertig van de vorige eeuw gingen Schilder en zijn aanhangers zich daar tegen verzetten. Op die manier bevorderde men immers de onzekerheid onder het kerkvolk. Onderzoek naar iemands geestelijke staat werkte alleen maar averechts en was

Bij Ursinus ging de kennis der ellende duidelijk voorop. En Olevianus beperkte het wezen van het genadeverbond tot de uitverkorenen. Daarentegen waren bij Schilder alle gedoopten wezenlijk in het verbond.

ook niet nodig. De zelfbeproeving bij Schilder betrof niet de staat, maar alleen de stand van het geestelijk leven: Leeft u wel zoals een verbondskind, zoals een kind van God behoort te leven? Dat was de vraag die in prediking en pastoraat gesteld moest worden. Dat men een kind van God was en deelde in Gods rijke verbondsbepoorten, daar behoefde men als gedoopte niet aan te twijfelen, nee, daar mocht men zelfs niet aan twijfelen. Dat moest men alleen gelovig aanvaarden. Anders was men een verbondsbreker.

Schilder en Woelderink

Schilders verbondsbeschouwing kwam in hoge mate overeen met die van dr. J.G. Woelderink. Hun kerkelijke positie was echter verschillend. Schilder was gereformeerd en Woelderink hervormd. Daarom trokken ze gescheiden op. Woelderink stond op den duur ook kritisch ten opzichte van de gereformeerde belijdenis, met name de Dordtse Leerregels, maar ook de Heidelbergse Catechismus. Dat vond je bij Schilder niet. Schilder en zijn volgelingen beschouwden zichzelf juist als bij uitstek gereformeerd.

Niettemin kan duidelijk zijn dat bijvoorbeeld in het Schatboek van Ursi-

Ds. G.H. Kersten

Ds. W. den Hengst

nus heel anders omgegaan werd met de drie stukken die gekend moeten worden om welgetroost te leven en te sterven, dan Schilder deed. Bij Ursinus ging de kennis der ellende duidelijk voorop. En Olevianus beperkte het wezen van het genadeverbond tot de uitverkorenen. Daarentegen waren bij Schilder alle gedoopten wezenlijk in het verbond.

Volgens Schilder hadden we echter in de kerk alleen met de tekst van de catechismus te maken. Die interpreteerde hij in zijn eigen lijn. In feite kwam het er dus op neer dat hij meende de inhoud van de catechismus beter te begrijpen dan de opstellers zelf. Je moet maar durven!

De verbondsmatige aanpak van Schilder en zijn aanhangers riep in de vooroorlogse Gereformeerde Kerken veel bezwaar op. 'In plaats van te komen tot erkenning van hun leven zonder God' zouden ongelovigen en onbekeerden 'zich inbeelden gelovigen te zijn', aldus prof. dr. G.M. den Hartog, een van Schilders collega's aan de Kamper Hogeschool. Volgens hem zou deze verbondsvisie leiden tot oppervlakkigheid. Wij zouden liever zeggen: tot een nog grotere oppervlakkigheid. Uiteindelijk werd Schilder in 1944 afgezet. Een kerkscheuring was het gevolg.

(wordt vervolgd)

Apeldoorn,

C.S.L. Janse

„U schreef:

„Kon ik nog maar roepen en werd het mij nog maar eens recht bang”.

Nu, ik kan verstaan dat u dat zegt. Het openbaart tevens dat u met valse rust toch niet vergenoegd zijt. Liever werk dan geen werk. Liever de Noordenwind dan de werkeloze stilte”.

Leen Potappel

SPREUKEN

8

Waarschuwing tegen ontucht

‘Want de lippen der vreemde vrouw druppen als honigzeem, en haar gehemelte is gladder dan olie; maar het laatste van haar is bitter als alsem, scherp als een tweesnijdend zwaard’.

Spreuken 5:3,4

Het Woord van de Heere is concreet. Dat valt ons ook op in hoofdstuk vijf van het Spreukenboek. We kunnen ons soms ergeren aan de berichtgeving over seksualiteit. Dit is vaak terecht omdat het licht van het Woord er niet over schijnt. In het hoofdstuk waaraan de bovenstaande teksten zijn ontleend, komt het tere onderwerp concreet en eerlijk aan de orde.

Ook hier onderwijst de vader de zoon. Wie zich inlaat met de zonde tegen het zevende gebod, bewandelt paden van de dood (vers 5). Een waarschuwing om ver van de verleiding te blijven is op zijn plaats. ‘Maak uw weg verre van haar, en nader niet tot de deur van haar huis’ (vers 8). De gevolgen van het vallen in deze zonde zijn verschrikkelijk. ‘En gij in uw laatste brult, als uw vlees en uw lijf verteerd is, en zegt: Hoe heb ik de tucht gehaat, en mijn hart de bestraffing versmaad’ (vers 11 en 12).

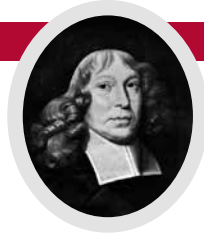
Dit onderwijs toont ons hoe vlug wij in dit kwaad vallen. We zijn ons hart en onze ogen niet toevertrouwd. Laten we onze collega in dit opzicht niet zien als een vriend of vriendin. Het gevaar is zo dichtbij. Maar het hoofdstuk gaat nog verder. Met alle nadruk wordt er op gewezen om trouw te zijn. ‘Drink water uit uw bak, en vloeiden uit het midden van uw bornput’ (vers 15). Dit betekent trouw te zijn aan het bijbelse huwelijk. Als het over relatie en seksualiteit gaat is er alleen op deze manier een zegen te verwachten. Indringend klinkt het: ‘En waarom zoudt gij, mijn zoon, in een vreemde dolen, en den schoot der onbekende omvangen?’ (vers 20).

Overspel brengt in menselijke verhoudingen schade aan. Maar ook deze zonde moeten wij zien in het licht van de alwetendheid en het recht van de Heere. Daarover gaan de laatste drie zinnen van dit hoofdstuk. De ogen van de Heere gaan over alle wegen van de mensen, dus ook over de verborgen dingen. Hij zal alle zaken wegen in de weegschaal van Zijn recht (vers 21). Dat we toch in dit besef mogen handelen en wandelen. Zeer ernstig wordt er op de overtreding van het zevende gebod gewezen. Maar ook hiervoor is het waar: ‘Wie zijn zonden belijdt en laat, zal barmhartigheid geschieden’.

Poortugaal, ds. C. Neele

De brieven van Rutherford

'Omlaag met mij, omlaag'

Vanuit de gevangenis in de Schotse havenplaats Aberdeen stuurde Rutherford zijn brieven vol levendige beeldspraak naar oude vrienden en bekenden, naar leden van zijn verstrooide gemeente in Anwoth.

Net als Bunyan pakte hij in zijn cel de pen op om te schrijven. Hij schreef aan 'een christelijke adellijke dame' (bij het sterven van haar dochter), aan 'vrouw Kenmure' (over Gods onverklaarbare handelingen met Zijn volk), aan Robert Blaire (als Gods wegen niet te doorgronden zijn) en aan William Livingstone (raadgevingen aan een jongeling).

In al die brieven vertroost Rutherford wat verslagen is, geeft hij raad aan radelozen, wijst hij mensen de weg die de weg kwijt zijn, en wijst hij onvermoeibaar heen naar Christus, de grote Raadgever, de Troost in noden, een Hulp voor hulpeloze zondaren, naar Hem Die opricht uit het slijk, 'Wiens zegen meer waard is dan tien andere zegeningen samen'.

Het is opmerkelijk hoe Samuël Rutherford als een echte zielenherder mensen weet op te beuren, als hij maar geloven mag dat ze in Christus geborgen zijn: 'Uw ziel mag wel gelukkig zijn, om zelfs in de vurige oven te wandelen, met Een de Zoon des Mensen gelijk, Die ook de Zoon van God is. Grijp moed; als u vermoeid wordt, zal Hij u met Uw kruis dragen. Nog een korte poos en u zult de zaligheid van God zien'.

Een 'lidmaat van Christus' ziet zijn weg veelal met doornen omtuind. Daar is Rutherford van overtuigd. Is er geen druk en weinig tegenspoed, men dient zijn papieren na te kijken. Vele van zijn brieven schrijft hij aan zondaren die maar geen vrede met God kunnen vinden, die het moeilijk eens kunnen worden met de weg Die Hij met hun houdt, die hun hoofd maar niet uit de gebreken kunnen opheffen. Hij acht 'het zeker te behoren tot de dienst des Heeren om steeds in onderwerping te wachten tot de Heere de morgen doet aanbreken en Zijn

zomerdag laat dagen'. 'Want ik ben ervan overtuigd dat het een deel is van onze voornaamste levenstaak, dat God ons een aantal jaren naar deze aarde gezonden heeft tussen duivelen, mensen, die stokebranden van de duivel zijn, en verzoeking, opdat we hier een tijd zouden lijden onder onze vijanden. (...) Maar aangezien een zekere mate van lijden op elk van ons wordt ingegrift, zoals de oneindige Wijsheid heeft goed gedacht, zo is het onze roeping de zachte en dunne huid van onze natuur te harden en te gewennen om vuur en water, duivels, leeuwen, mensen, verliezen en treurige harten te verdragen'.

Wie in het geloof gekastijd wordt, mag de roede wel kussen. Want ongeschonden vaten zijn niet geschikt voor de bearbeiding door de Middelaar.

Het past een ware christen niet, vindt Rutherford, om maar te blijven zuchten over een zwaar kruis en een levenlang te treuren over een moeilijk levenslot. Is er zwarigheid? 'Het ware beter om uit te zien naar God en ons hemels vaderland en uit te roepen als gebonden mensen die verlangen naar de vrije lucht van de Koning: 'Heere, Uw Koninkrijk kome. O, dat de Bruidgom kome!' En: O, dat de dag, de schone dag, de eeuwigdurende zomerdag moge dagen en aanlichten'. Wie Christus niet kent en toch een kruis moet dragen, die is met recht een stumper. Wie Christus wel kent, en het kruis te dragen krijgt, die is te benijden. 'Ik kan als ik ogen van Christus verkrijg, wel vast land zien en zelfs dichtbij. Waarom zouden we dan de tegenspoed niet toelachen en onze pasgeboren en spoedig stervende verzoeking niet minachten!'

Wie in het geloof gekastijd wordt, mag de roede wel kussen. 'Want on-

geschonden vaten zijn niet geschikt voor de bearbeiding door de Middelaar', schrijft Rutherford aan een van zijn vrienden. 'Tollenaren, zondaren, overspelers en hoeren zijn gepaste marktwaren voor Christus. Hoe meer pijn, hoe meer slapeloze nachten en hoe meer koorts, hoe beter. Een ziel die bloedt ten dode toe, totdat men Christus in der haast roept om het bloed te komen stelpen en de wond met Zijn eigen hand en balsem te dichten, dat zou een goede ziekte zijn, aangezien velen sterven omdat zij een gezond hart hebben. We hebben in dit opzicht alleen maar te weinig hellepijn en verschrikkingen. Ja, God, zende mij zulk een hel waarvan Christus beloofd heeft er een hemel van te maken'.

Als het fundament maar vast in Christus ligt, hoeft geen mens radeloos te worden. Dat vraagt veel zelfonderzoek. Aan een vriendin schrijft Rutherford vanuit zijn gevangenis in Aberdeen: 'Want ik zie veel lekkeschen recht voor de wind gaan en belijders die hun bekering op goed vertrouwen aannemen en zij gaan in zekerheid voort en zien niet wat onder water zit, totdat een storm hen doet zinken. Iedereen zou zich tweemaal per dag en nog vaker grondig moeten beproeven en zich met lan-taarnen moeten doorzoeken'.

Groot was het mishagen dat Rutherford had aan zichzelf. Aan zijn vriend James Hamilton schrijft hij: 'Omlaag met mij, omlaag, omlaag met al de voortreffelijkheid van de wereld; en laat Christus verhoogd, verhoogd zijn! Lang, lang moge die Schone, die Heilige verheven zijn'.

Ook in de gevangenis prees hij zijn Meester aan, aan celgenoten en cipier. Maar dan moest hij klagend schrijven: 'Niemand hier wil mijn Meester hebben. Helaas, wat hebben ze toch tegen Hem?'

Zij die door genade de hemel mogen beërven, gaan niet met volle zeilen de eeuwige gelukzaligheid binnen, zegt Rutherford. 'Gods kinderen gaan ten hemel in met een verstuit been en een gat in het hoofd'.

(wordt vervolgd)

Lieren,

J. van 't Hul

Zending in België

Een halve eeuw was de evangelisatiepost Merksem gevestigd op Oude Bareellei 64. Met de recente verhuizing naar de Jaak de Boeckstraat is voor de oudste evangelisatiepost van de Gereformeerde Gemeenten een nieuwe fase aangebroken.

J. van de Panne, de eerste evangelist van ons kerkverband, kwam in de jaren dertig van de vorige eeuw al een aantal keren in België. Begin jaren vijftig hadden ds. D.L. Aangeenbrug (Terneuzen) en ds. J.B. Bel (Krabbendijke) contacten in Gent en Antwerpen. De deputaten voor de uitwendige zending drongen er in mei 1953 op aan dat ze die contacten zouden aanhouden en er leatuur onder de rooms-katholieke bevolking zouden verspreiden.

Op 5 oktober 1954 besloot het deputaatschap evangelist Van de Panne te vragen in België te gaan werken, op kosten van de uitwendige zending. Dat gebeurde echter niet. Van de Panne bleef in dienst van de commissie voor de inwendige zending, die in die tijd alleen van de Particuliere Synode Zuid uitging. Ook deze commissie sprak er in 1955 over 'om bij zekere gelegenheid Antwerpen te bezoeken'.

Grote mogelijkheden

De Generale Synode van 1956 besloot 'de beslissing van het al of niet verrichten van evangelische arbeid in België in handen te geven van de Deputaten voor de Zending'. Die hakten een maand later de knoop al door: ze wilden er inderdaad zendingswerk beginnen.

De Particuliere Synode Zuid vroeg in 1957 'meerdere aandacht' voor België. Tijdens een gecombineerde vergadering van in- en uitwendige zending in augustus 1957 zei ds. Bel dat er in dit buurland 'grote mogelijkheden' waren. Hij beschikte inmiddels in meerdere plaatsen over contactadressen.

Ds. C. Hegeman werd ingeschakeld als oud-evangelist: 'Ds. H. Rijksen stelt voor om met ds. Bel en ds. Hegeman daar met die personen te spreken. Ds. Bel zegt dat men dan bij een caféhouder een adres moet vragen om een zaal te huren. Men plaatst in een groot Belgisch blad een grote advertentie met

een pakkende titel. De gereformeerden in Boechout hebben vaak een zaal met 400 personen. Ds. Verhagen stelt voor dan een grote hoeveelheid Bijbels mee te nemen en deze na afloop van een samenkomst te verspreiden'.

Een taak, van wie?

Onder de kop 'Gaaf er iets gebeuren?' kondigden de deputaten het besluit aan in zendingsblad "Paulus". De opdracht tot zending en evangelisatie leefde steeds meer in de gemeenten. Toen de jongelingsverenigingen van Leiden en Zeist in 1957 behandeling van actuele onderwerpen in jongerenblad "Daniël" bepleitten, noemde Leiden 'het Evangeliesatie-vraagstuk' als een van de mogelijke thema's. Het voorstel vond weerklank: het is nodig de problemen van de tijd onder ogen te zien, 'om te weten wat men de smader zal antwoorden'.

De vereniging uit Oudewater vroeg vervolgens: 'Hoe moet onze houding zijn ten opzichte van evangelisatiewerk? Hebben ook de J.V.'s hierbij een taak?'

'Hoewel ons volk aan 'evangelisatie' weinig denkt, heeft ieder een persoonlijke plicht tegenover zijn naaste', zei voorzitter ds. A. Verhagen. 'Overigens moeten wij de zaak zuiver stellen. En dan is het zo, dat het evangelisatiewerk behoort tot de kerk. Zou bijvoorbeeld een gemeente het evangelisatiewerk ter hand nemen, dan is die taak kerkelijk. De J.V. heeft hier geen taak. Wat anders is het als de kerk van de medewerking van de J.V. en haar leden gebruik zou maken, door bijvoorbeeld geschriften te verspreiden'. Folderen werd later inderdaad een taak die jeugdverenigingen vaak ter hand namen.

Van Katendrecht naar Merksem

In 1958 nam evangelist Van de Panne afscheid, na 28 jaar. D.P. Polder werd zijn opvolger, eveneens in deeltijd. Vanaf 1954 had hij al geëvangeliiseerd 'op het beruchte Katendrecht in Rotterdam'. Hij verspreidde daar Engelse en Chinese traktaatjes en Bijbelgedeelten, nadat hij ze aan ds. H. Rijksen en ds. A. Verhagen ter goedkeuring had voorgelegd.

Evangelist Joh. Witte

Nu kwam hij als evangelist in dienst. Net als Van de Panne werkte hij eerst vooral in Brabant, maar na verloop van tijd richtte Polder zich op België. Hoewel dat buitenland is, werd het uiteindelijk toch tot de inwendige zending gerekend. Het werk in Vlaanderen had zelfs tot gevolg dat de evangelisatie in Nederland gedurende tien jaar nagenoeg stil kwam te liggen.

Polder opende op 26 oktober 1959 de post in Merksem. Hij bleef er werkzaam tot 1962. Het was de eerste evangelisatiepost, en ondertussen was Polder ook betrokken bij de voorbereidingen voor het eerste zendingsveld: Nieuw-Guinea.

Hoewel ons volk aan 'evangelisatie' weinig denkt, heeft ieder een persoonlijke plicht tegenover zijn naaste.

Werkers in België

In Merksem werkten nadien W. van Kranenburg (1962-1969), G.H. Kieviet (1968-1974), A. Brouwer (1974-1977), J. Butijn (1977-1984), M. Timmermans (1985-1986), J. Witte (1986-2004) en A. van Setten (sinds 2004). Een aantal van hen had een vaste aanstelling als voltijds evangelist, anderen werkten er tijdelijk of in deeltijd.

Enkele jongens uit de Gereformeerde Gemeenten namen deel aan een evangelisatieproject van de Belgisch Evangelische Zending. Op de terugweg gingen ze bij evangelist Van Kranenburg langs. Hij zei: 'Het is aardig dat jullie dat gedaan hebben, maar ik heb jullie veel harder nodig'. Uit dat bezoek ontstond het plan in Merksem een evangelisatieweek te houden. Vanaf 1965 kwam elke zomer een groep jongeren de evangelist helpen met de verspreiding van leatuur en het aanknopen van gesprekken.

Op de vlooiemarkt

In de jaren tachtig werkte M. Timmermans uit Veen een jaar voltijds op de

post; op proef. Omdat verhuizen naar Merksem moeilijk bleek, is hij er uiteindelijk niet gebleven. 'Eerder importeerde ik planten uit Lo-Christi, in de buurt van Gent, en dan ging ik nogal eens bij evangelist Butijn langs, want het werk trok me toen al', memoreerde hij later.

Hij kreeg les van ds. A. Hofman, de voorzitter van het deputaatschap, die in het naburige Wijk en Aalburg woonde. 'Hij gaf me steeds een van zijn preekschetsen. De eerste keer zei hij: 'Gebruik 90 procent ervan en voeg 10 procent zelf toe. Na verloop van tijd leg je er steeds meer van jezelf in, tot die percentages zijn omgedraaid'.

Zo ben ik in Merksem begonnen. Ik deed het werk met liefde: elke zondagmorgen een toespraak houden, 's middags een catechismuspreek van ds. G. van Reenen lezen, doordeweeks catechisatie, terwijl ik ook Bijbelstudie hield over het leven van Jacob'.

Timmermans ging de straten op en naar het park om contacten te leggen. 'Er kwam een man naar de samenkomsten die overal naar de waarheid had gezocht, tot hij op een vlooiemarkt de dogmatiek van ds. G.H. Kersten had aangetroffen. Zo was hij met de evangelisatiepost in aanraking gekomen.

Het aantal bezoekers van de samenkomsten groeide van ongeveer 45 tot 52. Onderling was er een goede band in de groep. Ze leefden met elkaar mee en baden voor elkaar, ook in moeilijke omstandigheden. Er waren er die het binnen hun familie heel zwaar hadden doordat ze naar een protestantse kerk gingen'.

Invalier

Timmermans ging terug naar het bedrijfsleven en was later godsdienstdocent. Tot het voorjaar van 1987 sprak hij eens per maand nog in Merksem en viel hij op andere posten in als daar de evangelist verhinderd was. 'Voorgaan in Leeuwarden betekende: om vijf uur opstaan, steevast via Noord-Holland en de Afsluitdijk naar Leeuwarden toe en langs de even lange route via de Veluwe weer terug'.

Het werk in Merksem kon de achterliggende jaren worden uitgebouwd. Vanwege ruimtegebrek en achterstallig onderhoud werd uitgezien naar nieuw onderdak. Dat is nu een aantal straten bij het oude pand vandaan gevonden: een ruim gebouw, geschikt voor de activiteiten die zijn ontwikkeld om de stadsbewoners met Gods Woord te bereiken.

Scherpenzeel,

L. Vogelaar

Waar ligt het probleem?

Onlangs werd actie gevoerd in verband met de abortuspraktijk in een ziekenhuis te Ede. Ooit waren er afspraken gemaakt over het niet verrichten van abortussen in het ziekenhuis. Het bleek dat er dingen waren veranderd. Het is goed om daar actie op te ondernemen. Maar waar ligt eigenlijk het probleem?

Goed

Laat ik beginnen met de gedachte dat het goed is om alert te zijn. We kunnen niet genoeg nadenken over en waarschuwen tegen het maatschappelijke kwaad van abortus-provocatus. Het is in strijd met het zesde gebod van de wet des Heeren. Christenen hebben dus de dure plicht om tegen dergelijke praktijken te protesteren. Wat dat betreft kunnen we eigenlijk niet genoeg onze stem verheffen. Persoonlijk draag ik daarom het werk van de stichting 'Schreeuw om leven' - ondanks alles - toch een warm hart toe. Het gaat echt om hele belangrijke Bijbelse zaken. Dat wordt nog eens onderstreept als we horen dat vooral kinderen met het syndroom van Down worden geaborteerd. De zwakken in de samenleving worden hiermee wel op een zeer indringende wijze geraakt. Laten we nooit wenen aan het grote maatschappelijke kwaad van abortus. Het is zonde tegen de wet des Heeren.

Aarzeling

Toch is er ook een element dat wellicht ook overwogen moet worden. Kijk, ik denk dat er onder ons niet veel mensen zullen zijn die daadwerkelijk meedoen aan de abortuspraktijk in ons land. We nemen daar oprecht en met afschuw afstand van. En dat is terecht. Maar maakt dat onze houding af en toe ook niet enigszins gemakkelijk. We praten over en waarschuwen tegen dingen waar we zelf geen hinder of last van hebben. We doen, over het algemeen, zulke dingen niet en dus kan het ons ook minder raken. We vinden het erg als mensen dit doen, maar verder kunnen we toch ook niet veel doen. Dat is tenminste de houding die gemiddeld genomen kan worden bespeurd. Het beeld wordt al een beetje anders als plotse-ling je burens besluiten om abortus te laten plegen. Onlangs kwam één van de gemeenteleden in Amersfoort met een dergelijk vraag bij me. Ze vroegen wat ze er aan moesten doen en hoe ze met de burens erover moesten spreken. Mooi eigenlijk dat seculiere burens met dergelijke vragen bij hun kerkelijke burens kwamen. De mensen zaten er gewoon mee. Hoe moesten ze deze dingen met de burens bespreken? Dat is best een lastige vraag. Kijk, een handtekening zetten onder een lijst is niet zo moeilijk. Maar met een moeder die een kindje wil laten aborteren

Laten we nooit wenen aan het grote maatschappelijke kwaad van abortus.

een gesprek voeren is heel wat anders. En wat moet je zeggen als een moeder in verwachting is van een kindje met een syndroom van Down? Als het heel dichtbij komt dan worden vragen vaak een stuk moeilijker. En laat ik nog een stapje verder gaan: zouden wij aanbieden om een dergelijk kind toch maar te laten komen en het door ons te laten opvoeden? Dat was de praktijk van de eerste christenen. Die raapten gewoon de te vondeling gelegde kinderen op en namen ze mee. Als we zo eens naar de abortusdiscussie kijken dan komen dingen wel wat anders te liggen. Hoeveel gesprekken met de 33.000 ouderparen die jaarlijks laten aborteren heeft u, heb ik inmiddels al achter de rug. Echt het vindt allemaal bij ons in de straat en in de buurt plaats...

Kerk

Maar laat ik nog eens terugkeren naar de vraag in het begin. Waar ligt het

probleem? Een directie van een ziekenhuis heeft te maken met vragen vanuit de samenleving. Het zou van moed en principiële opvattingen getuigen als men pal blijft staan voor het ongeboren leven. Ook directies moeten God ontmoeten en staan schuldig voor God. Ze zijn gebonden aan Gods goede geboden. We leven echter in een land waar de overgrote meerderheid niets meer heeft met God, de Bijbel en het geloof. Eigenlijk is dat het diepe kernprobleem van onze tijd. Vaak weet men simpelweg niet wat God in Zijn Woord van ons vraagt. En zou dat niet de kern van alle problemen zijn in ons land? Mensen die niet weten van God en Zijn heilzame geboden. En ligt daar niet de sleutel voor de oplossing van alle problemen. Dat we in ons land, in onze kerken, in onze scholen en zo meer terugkeren naar de God van de Bijbel. Dat zou eigenlijk nummer één moeten zijn

bij alle vragen van de huidige tijd. Misschien zijn we dat ook heel vlug met elkaar eens. Fijn, als dat zo mag zijn. Maar weet u wat ik dan toch niet goed begrijp? Waarom is evangelisatie onder ons dan zo'n ondergeschoven kindje? Waarom hebben we in onze kerken dan niet meer evangelisten in dienst? En waarom vatten we de problemen in ons land niet bij de wortel aan? Ooit schreef Groen van Prinsterer: tegen de revolutie het Evangelie. Laten we daar biddend werk van maken. Laten we goede initiatieven daartoe ruim en goed steunen. Laten we alles doen om een directie van een ziekenhuis tot andere gedachten te brengen. Maar laten we toch vooral de seculiere mensen om ons heen het Evangelie niet onthouden. Dat is de kern van het probleem in ons land. Ik hoop dat ik niet word misverstaan.

Amersfoort,

ds. W. Visscher

Even maar...

Twee

Mattheüs heeft haast. De voormalige tollenaar trekt in zijn laatste hoofdstuk (Matth. 28) in twintig verzen de lijn door van de dag van Christus' opstanding (vs. 1) tot de dag van Zijn wederkomst (vs. 20). Met daartussen 'al de dagen'. Hoe verschillend die dagen ook mogen zijn. Of ze verblijdend zijn of bedroevend, bemoedigend of bedreigend. Echter in al die dagen gaat het steeds om: de leugen (11-15) en de waarheid (16-20). De leugen die gretig geloofd wordt. Maar de waarheid moet blijvend onderwezen worden.

'En Jezus bij hen komende...' (vs. 18a). De Opgestane, Die in de veertig dagen tussen Pasen en Hemelvaart verschijnt op een berg in Galilea, loopt naar de Zijnen toe. Wie zijn dat? Dat zijn de elf discipelen. Ze zijn zojuist in sprakeloze aanbidding en verwondering op de aarde neergevallen (17a). Ze zien Jezus in Zijn heerlijkheid als de Overwinnaar over de dood. Hij wil en kan Zijn paasvreugde en paasvrede niet voor Zichzelf houden. Hij wil de Zijnen doen de-

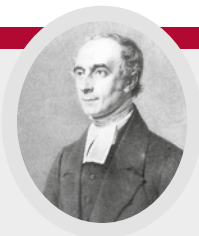
len in Zijn levenskracht. Daarom zoekt Hij hen opnieuw op, want ze hebben Hem op de eerste paasdag en de rustdag daarna met Thomas al ontmoet. Dat Hij toeloopt naar deze aanbidders, kunnen we ons nog enigszins voorstellen. Maar weet u wat zo onbegrijpelijk is? Dat we van een aantal van de elfen lezen: 'Doch sommigen twijfelden' (17b). Twijfelen heeft alles te maken met het woord 'twee'. Het is dan weer 'ja', dan weer 'nee'; dan weer 'waar', dan weer 'niet waar'; dan weer 'hoop', dan weer 'overhoop'. Ook nu komt Hij naar deze twijfelmoedigen toe. Ze zijn zo wankelmoedig. Ze kunnen het van zichzelf maar niet geloven. Ze kunnen niet naar Hem komen. Zonder hun twijfelzucht (die woekeerplant!) te vergoelijken, is dit helaas toch de droeve ervaring van al Gods gekenden. En wat doet de Vrededorst? Hij loopt niet van hen weg. Zelfs niet nadat ze na zoveel bemoeienissen nog niet verder gekomen zijn dan: zou het echt waar zijn? Terwijl Christus daar staat te midden van de aanbidders en de

twijfelaars spreekt Hij vier keer het woord *al* uit: *alle* macht, *al* de volkeren, *alles* wat Ik geboden heb, *alle* dagen. Ze krijgen een allesomvattende opdracht, om te preken onder al de volkeren, en om hen alles te onderwijzen. Hoe moet dat toch? Van zichzelf kan dat niet. Maar deze al-omvattende opdracht staat ingeklemd tussen twee beloften: 'Mij is gegeven alle (vol)macht' (18) en 'Ik ben met ulieden al de dagen' (20). 'Jezus bij hen komende...' Daarmee is heel het leven van deze tollenaar getekend: De Zaligmaker kwam als Eerste naar het tolhuis in Kapernaüm. Hij kwam als Eerste op de paasavond. Hij kwam hier weer naar hen toe op de berg. Hij komt steeds weer. Hij komt terug op Zijn Woord. Dat geldt dus ook voor de wankelmoedigen! Die horen ook bij die 'ulieden' (20) aan wie Hij Zijn genadige tegenwoordigheid toezegt. Wat een onbevatelijke liefde en trouw van de eeuwig Levende en altijd Biddende...

v. A.

Levenslied

VAN DR. KOHLBRUGGE

Wanneer ik eens gestorven ben,
- maar ik zal nimmer sterven -
en iemand vindt mijn schedel dan,
die alle licht moet derven;

dan predike die schedel nog:
ik zie Hem zonder ogen,
ik mis verstand, toch grijp ik Hem,
zal eeuwig Hem verhogen.

Ik heb geen lippen en geen tong,
maar kus Hem, mag Hem loven
met de belijders van Zijn Naam
op aarde en hierboven.

Ik, hard en dood, ben wonderbaar
versmolten in Zijn liefde,
want Hij ging uit naar Golgotha,
waar 't zwaarste leed Hem griede

Ik ben hier ver van 't paradijs,
op sombere dodenakker,
toch leef ik 't volle leven nu;
Zijn liefde riep mij wakker.

Ik ben een dorre schedel slechts,
maar alles trilt van 't leven,
dat Zijne liefde, wonderbaar,
mij, arme, wilde geven.

En alle leed is nu voorbij,
omdat Hij, wreed geslagen,
de vloek van zonde en van dood
voor mij heeft weggedragen.

dr. H.F. Kohlbrugge (1803-1875)

ook de derde daarop volgende nacht. En op dat ogenblik, zo schrijft hij, ontdekte de Heere aan mijn ziel wie ik was: een oproermaker en wederstrevige in Gods rijk, niet waardig om met mijn voeten de aarde te betreden en nog veel minder om mijn ogen ten hemel op te mogen heffen.

Ontroerend hoe de HEERE Zelf hem uit de duisternis heeft geleid en getrokken met liefdekoorden. Hoe hij door allerlei merkwaardige leidingen door 's Heeren voorzienigheid uiteindelijk het rabbinaat moest loslaten. Hoe kon het anders? Hij raakte zijn familie kwijt, maakte diepe teleurstellingen mee in zijn vriendenkring, maar toch, na veel strijd, werd hij door 's Heeren Geest gebracht tot kennis van de Middelaar, de Messias, de gekruiste Christus, de enige Naam. De Jood een ergernis, de Griek een dwaasheid!

Indrukwekkend zijn z'n wederwaardigheden op reis naar Amsterdam, zijn ziekbed in Londen, zijn verblijf in Arnhem en in Wesel, zijn innerlijke strijd en aanvechtingen van de satan. Met recht vermeldt de eerste uitgave van zijn levensbeschrijving in 1768: 'De wonderlijke leiding Gods omtrent een blinde leidman der blinden op paden en wegen die hij niet kende, behelzende zijn roeping uit het duistere Jodendom; getrokken tot het Licht'.

Aanvankelijk verscheen er een eerste deel. Salomon was zo bestreden en liep zo in strijd dat hij niet verder durfde te schrijven. Er is immers een tijd om te zwijgen en een tijd om te spreken. Maar hij werd toch gedrongen om ook het resterende gedeelte van zijn leven te beschrijven. Daarom bestaat het boek eigenlijk uit twee delen.

Ontroerend hoe hij het geloofsoog beschrijft dat hij ontving op de vernederde, maar ook verhoogde Middelaar tijdens zijn doopdienst in Amsterdam, wat hij bad toen hij als volwassene het sacrament van de Heilige Doop ontving en vanaf die tijd *Christiaan* Salomon Duijtsch heette.

Opnieuw schonk de Heere hem een levensgezel en ook later enkele kinderen. Zelfs werd hij geroepen tot het ambt van herder en leraar en werd hij in Mijdrecht bevestigd als predikant. Wat een tegenkating en strijd heeft hij daar moeten meemaken, totdat hij uiteindelijk mocht ingaan in de vreugde des Heeren.

Welnu, dit alles is te lezen in het goed verzorgde boek dat nu opnieuw is uitgegeven: "Gods wonderlijke leiding". Deze heruitgave is een goede zaak, daar de vorige uitgaven best wat moeilijk lezen door de vele aanhalingen uit de Talmoed. Die aanhalingen staan nu helder en cursief gedrukt tussen de tekst. De indeling

BOEKENNIEUWS

"Gods wonderlijke leiding"
(levensbeschrijving van Christiaan Salomon Duijtsch), hertaald door
mw. R. Pieterman; uitg. Gebr. Koster,
Barneveld; ISBN 978-90-5551675-9;
550 blz.; € 29,90.

Wie van ons heeft nooit gehoord van Christiaan Salomon Duijtsch (1734-1795)? Een Jood, geboren in Hongarije, die nauwgezet de Talmoed bestudeerde, buitengewoon ijverig was in het houden van alle Joodse wetten, tot diep in de nacht studeerde om maar uit te blinken in godsdienstijver. Rabbijn werd hij, naar de wet onberispelijk.

In één dag tijd verloor hij zijn jonge vrouw en bleef hij als weduwnaar van 26 jaar met een dochtertje van zes maanden

achter. We lezen dan in zijn levensbeschrijving (die hij zelf met veel schroom schreef en die toch onmiskenbaar door de leiding des HEEREN tot stand kwam): 'Ach, wat blijft er van rijkdom over dan moeite, zorg en wederwaardigheden. Ach, enige met nagelen samengevoegde planken, in plaats van de voorheen prachtige woning; een linnen doodshemd in plaats van schitterende kleren, een nauw en donker graf'.

Nog meer studeerde hij in de Midrasj. Totdat hij over de bekering las en een ontstellende schrik en vrees over hem vielen, zodat 'mijn gemoed wakker werd geschud en ontroerd en het was of iemand aan mijn oren schreeuwde: O, ga toch uit de duisternis'.

Dit herhaalde zich de volgende nacht en

van het boek is zeer overzichtelijk en de tekst is nauwkeurig herzien. Trouwens, over het leven van Duijtsch verscheen in 2011 ook een boek voor kinderen, helder en mooi geschreven door mijn schoonzus, mevr. M.H. Karels-Meeuse: "Ga uit de duisternis" (uitg. Den Hertog). Ieder die interesse heeft voor en liefde tot het Joodse volk (wie heeft dat niet?) schaffe dit stevig gebonden en waardevolle boek aan. De HEERE vermenigvuldige onder ons het gebed voor het Joodse volk.

Hardinxveld-G'dam, ds. W.J. Karels

"Evolutietheorie en Schriftgezag bij de Gereformeerde Kerken in Nederland (1881-1981)", Hittjo Kruyswijk; uitg. Verloren, Hilversum; ISBN 978 90 8704 253 0; 336 blz.; € 29,50.

De geschiedenis van de Gereformeerde Kerken in Nederland is al verschillende malen beschreven. Steeds komt het erop neer dat het eens zo orthodoxe kerkverband langzaam maar zeker van gedaante veranderde tot een kerk waarin allerlei moderne opvattingen gangbaar werden. De uitdrukking wordt wel gebruikt: Een schip op strand is een baken in zee. Namen als H.A. Wiersinga, H.M. Kuitert en C.J. den Heyer staan model voor een moderne theologie waarvoor we wel huiverig moeten zijn.

Opnieuw is er een boek verschenen die deze ontwikkeling zichtbaar maakt. Aan de Leidse universiteit promoveerde een gepensioneerde cardioloog op een studie naar de houding in de Gereformeerde Kerken ten opzichte van de evolutietheorie. Dat een arts deze studie heeft gedaan, is te merken. Op een zeer nauwkeurige wijze wordt stap voor stap de diagnose gesteld. De ontwikkeling van een eeuw wordt uiteengehaald, zodat de lezer de stappen kan meemaken. Dat heeft overigens wel iets tragisch. Nieuwe ontwikkelingen holden oude standpunten uit. Het hechte bolwerk van Schriftgezag - dat waren de Gereformeerde Kerken - liet steeds meer scheuren zien. De moderne wetenschap drong steeds verder de kerk binnen. Het verzet werd zwakker, velen voelden zich overweldigd door de vloed van resultaten die de evolutietheorie voorschotelde.

Reeds Herman Bavinck - een voluit gereformeerd theoloog - gaf aan dat de evolutietheorie de kerk voor diepgaande

vragen zou stellen. Deze vragen werden niet alleen gesteld door wetenschappers *buiten de kerk*, maar in toenemende mate ook door *gereformeerde* wetenschappers op het terrein van de biologie, archeologie en sterrenkunde.

Sommigen aanvaardden zonder meer de evolutietheorie, zoals de Amsterdamse bioloog J. Lever. Door middel van radiolezingen, krantenartikelen, spreekbeurten en persoonlijke correspondentie wist hij zijn ideeën 'aan de man' te brengen. Mede daardoor voltrok zich op het grondvlak van de Gereformeerde Kerken een meer geruisloze ontwikkeling naar het aanvaarden van moderne inzichten. De weg werd langzaam maar zeker vrijgemaakt voor een lossere binding aan het Schriftgezag.

Dit resulteerde uiteindelijk in 1980 in het

synodale rapport over het Schriftgezag "God met ons". Dit rapport is eigenlijk de bezegeling van een lange ontwikkeling waarin steeds meer ruimte werd gelaten voor menselijke inbreng in de uitleg van de Bijbel.

Misschien ligt daar wel hét 'baken in zee' in de geschiedenis van de Gereformeerde Kerken. Waar het spreken, denken en doen van de mens steeds belangrijker wordt, gaat dit ten koste van het spreken, de raad en de werken van de Drie-enige God. Die secularisatie heeft niet alleen in de Gereformeerde Kerken plaatsgehad, maar zit diep in ons hart. Daarom is het goed dat dergelijke studies verschijnen, niet om op andere kerken neer te zien, maar om er lessen uit te trekken.

Middelburg,

ds. J.M.D. de Heer

Onbekende Psalmen

Verschillende psalmen of gedeelten daarvan schijnen op het eerste gezicht in strijd te zijn met het geheel van de Schrift. Tot deze categorie behoren de wraakpsalmen, ook wel vloekpsalmen genoemd. Dit zijn psalmen waarin de dichter soms op een heel heftige wijze om de ondergang van zijn vijanden bidt. Een sprekend voorbeeld hiervan is Psalm 109. In deze psalm vraagt David aan God met betrekking tot de goddeloze mensen die hem hebben belasterd: *"Stel een goddeloze over hem, en de satan sta aan zijn rechterhand. Als hij gericht wordt, zo ga hij schuldig uit, en zijn gebed zij tot zonde. Dat zijn dagen weinig zijn, en een ander neme zijn ambt. Dat zijn kinderen wezen worden, en zijn vrouw weduwe. En dat zijn kinderen hier en daar omzwerven en bedelen, en de nooddruft uit hun verwoeste plaatsen zoeken."* (vers 6 t/m 10).

Niet vergeten dient te worden dat de dichter zelf geen wraak oefent of het recht in eigen hand neemt. Hij bedient zich tegenover zijn vijanden niet van die middelen, waarmee zij hem belagen. Daarom, zo merkt Calvijn op, zit men fout, indien men zonder meer deze psalm gebruikt om zijn eigen tegenstanders te ver-

wensen. Calvijn merkt verder op: "Indien nu iemand zich door een blinde ijver laat vervoeren en zich hiervoor achter het voorbeeld van David wil verschuilen, dan zal hem dit niet baten, want dan kan met vol recht op hem toegepast worden, wat Jezus Christus aan Zijn discipelen geantwoord heeft: "Gij weet niet van hoedanigen geest gij zijt."

Hoewel Psalm 109 veel wraakbeden bevat dienen wij we te bedenken dat ook deze psalm deel uitmaakt van het door de Heilige Geest geïnspireerde Woord Gods.

Ook mogen wij niet uit het oog verliezen dat het geheel van deze psalm wordt beheerst door de aanhef: *"O Gods mijns lofs."*

Het laatste vers van deze berijmde psalm begint met: *"Ik zal den HEER op 't hoogste prijzen; 'k Zal Hem bij velen eer bewijzen."* Mogen deze woorden een vertolking geven van ons innerlijk leven bij het (laten) zingen hiervan.

Het Reformatorisch Dagblad van 17 april jl. schenkt op pag. 2-3 ook aandacht aan deze onbekende Psalm 109.

v. A.

Boek- aankondigingen

"Het kroningsfeest van Koning Jezus",
door ds. J. Mijnders.
Uitg. Lectori Salutem – Nieuwdorp/Nun-
speet; ISBN 978-90-
76973-53-1; 15 blz.;
€ 2,-.

Een preek n.a.v. de bekendmaking van de abdicatie van H.M. Koningin Beatrix en de inhuldiging van Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Willem-Alexander als Koning der Nederlanden op 30 april 2013. Het uitgangspunt van deze preek is Hebreëen 2:9a.

"Een gebed voor de koning", door
ds. D.W. Tuinier. Uitg. Om Sions Wil –
Gouda; € 3,-, bij afname van 50 ex.
of meer: staffelkorting.

Een preek t.g.v. het aftreden van Koningin Beatrix en de inhuldiging van Prins Willem-Alexander met als uitgangspunt Psalm 72.

"Het krijgen van teksten",
door ds. J.J. van Ekeveld.
Uitg. Lectori Salutem – Nieuwdorp/
Nunspeet; ISBN 978-90-76973-49-4;
30 blz.; 2,50.

Ds. Van Ekeveld beklemtoont dat het krijgen van teksten een wettige plaats dient te hebben in het geloofsleven. Z.i. is het gevaar van misvatting en wildgroei groot. De auteur schreef deze brochure om leiding te geven aan hen die worstelen met vragen over dit onderwerp.

"Omgaan met je ouders",
door ds. P. van Ruitenburg.
Uitg. Den Hertog – Houten;
ISBN 978 90 331 2502 7;
153 blz., € 11,50.

In dit boekje doet de schrijver een beroep op jongeren. Hij benadrukt hierin dat, zoals ouders zich moeten inzetten om hun kinderen op te voeden, zo moeten jongeren zich inzetten om op een goede manier met hun ouders om te gaan.

*Het in De Saambinder van 4 april jl.
door ds. J. Schipper gerecenseerde boek
"Nooit uitgereformeerd" is te bestellen
via info@stokosmos.nl of 0118-562457.*

KERKNIEUWS

■ BEROEPINGSWERK BEROEPEN

Te Markham (Canada):
ds. P. van Ruitenburg
te Chilliwack (Canada);
Te Oostkapelle: ds. G. Clements te Gouda;
Te Ridderkerk:
ds. G. Pater te Oud-Beijerland;
Te Ridderkerk-Slikkerveer:
ds. L. Terlouw te Barendrecht.

BEDANKT

Voor Beekbergen:
ds. B. van der Heiden te Alblasserdam;
Voor 's-Gravenpolder:
ds. G.J.N. Moens te Meliskerke;
Voor Oosterend (Texel):
ds. A. Vermeij te Nieuw-Beijerland;
Voor Rotterdam-Alexanderpolder:
ds. D.W. Tuinier te Aagtekerke;
Voor Rotterdam-IJsselmonde:
ds. G. Pater te Oud-Beijerland;
Voor Wageningen:
ds. J.J. Tanis te Middelburg-Zuid;
Voor Westkapelle:
ds. C. van Krimpen te Yerseke.

■ 50-JARIG BESTAAN GEREF. GEMEENTE HOOGLIET

Op 3 april 2013 was het 50 jaar geleden

dat onze gemeente werd geïnstitueerd. Na drie jaar gekerkt te hebben in de kerk aan de Achterweg en ruim zes jaar in de noodkerk aan de Posweg komt de gemeente nu ruim veertig jaar samen in de kerk aan de Baarsweg.

Gods Woord bleef alle jaren hetzelfde. Gods trouw is alle jaren groot geweest. We zien nauwkeurig op Zijn werken en letten op de uitkomst daarvan. In plaats van bittere klacht, spreken we dáárvan, dag en nacht. (naar Psalm 77 vers 7, bereijmd). Tijdens de gemeentedag op 13 april heeft de gemeente bij dit jubileum stilgestaan.

Kerkenraad Geref. Gemeente
Hoogvliet

■ MUTATIES KERKELIJK JAARBOEK 2013

* Pag. 385, **gemeente WIERDEN.**

Scriba is nu: J. Morsink,
Bornerbroekseweg 18 B, 7468 RM Enter,
tel. (0547) 385295,
e-mail: jmorsink@kliksafe.nl

* Pag. 386, **gemeente WOERDEN.**

Koster is nu: C.J. Wagenaar,
Oudelandseweg 49, 3443 AC Woerden,
tel. (0348) 415255,
e-mail: kosterij.ggwoerden@solcon.nl

BERICHTEN

■ ACTIEMARKT TERWOLDE-DE VECHT

Op **zaterdag 27 april** wordt van 10.00-15.00 uur een actiemarkt gehouden bij de kerk van de Geref. Gemeente te Terwolde-de Vecht, Avernoordseweg 32. Voor de kinderen worden er diverse activiteiten georganiseerd. De opbrengst is voor de verbouwing van bovengenoemd kerkgebouw.

■ PSALMZANGAVOND IN DIRKSLAND

Psalmzangavond (met bovenstemgroep), in het teken van de Koninginnedag, de troonswisseling en de be-

vrijdingsdag, op **zaterdag 27 april**, aanvang: 19.30 uur, in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Dirksland, Mozartsingel 2. Organist: Pieter Heykoop. Collecte t.b.v. aflossing kerkbouwschuld.

■ WORKSHOP VOGG, AFD. OOST

Op **zaterdag 27 april** organiseert de VOGG, afd. Oost, een workshop op het Metzler-orgel in de Hersteld Hervormde Kerk te Elspeet o.l.v. Rien Donkersloot. Aanvang 10.30 uur, einde ongeveer 16.30 uur. Aanmelding is gewenst via info@ingrointerieurbouw.nl. Zie voor meer informatie: www.kerkenmuziek.nl.

■ ZONDAG 21 APRIL 2013

Alblasserdam 9.30 (bev. ambtsdr.) en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Alphen a/d Rijn 10.00 uur ds. J. Driessen en 19.00 uur ds. P. Mulder; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Amsterdam-Noord 16.00 uur ds. L. Terlouw; Apeldoorn 10.00 en 16.00 uur stud. H.A. van Zetten; Arnhem 9.30 uur ds. A.A. Brugge en 15.00 uur ds. G. van Manen; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. D. de Wit; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Benthuizen 9.30 uur ds. A.B. van der Heiden en 18.00 uur stud. J. van Laar; Berkenwoude 19.00 uur (openb. bel.) ds. G. Clements; Bodegraven 10.00 uur ds. L. Terlouw en 19.00 uur ds. W. Visscher; Borssele 9.30 en 18.00 uur ds. C. Harinck; Boskoop 9.30 en 15.30 uur stud. J. van Laar; Brakel 15.00 uur stud. C. van Ruitenburg; Breda 15.00 uur ds. A.T. Huijser; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur (H.D.) ds. W. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Den Helder 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Doetinchem 9.30 (H.A.) en 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur ds. H. Hofman; Ede (Verl. Maanderweg 33) 12.15 en 19.00 uur ds. A.A. Brugge; Emmeloord 18.00 uur ds. J.M. Kleppe; Enschede 18.15 uur ds. R. Kattenberg; Enter 9.30 en 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. P. Melis; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. C. Hogchem; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; 's-Gravenhage 16.30 uur (H.D.) ds. J. Driessen; 's-Gravenpolder 9.30 uur stud. P.G. Heijkamp en 14.00 uur ds. J.M.D. de Heer; 's-Gravenzande 9.30 en 15.30 uur ds. J. van Rijswijk; Haamstede 17.00 uur stud. S.W. Janse; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. M. Joosse; Hilversum 19.00 uur ds. A. Schot; Hoofddorp 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. A.J. Gunst; Houten 15.30 uur ds. A. Verschuure; Kampen 9.30 en 15.00 uur (H.D.) ds. J. IJsselstein; Kamperland 14.30 uur ds. C.J. Meeuse; Kapelle-Biezelinge 10.00 en 16.00 uur ds. G.J. Baan; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van

Aalst; Kortgene 14.00 uur ds. G.J. Baan; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur ds. C. Sonneveld; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. P. Mulder; Kruiningen 9.30 (H.A.) en 18.00 uur (H.D.) ds. C. van Krimpen; Leerdam 18.30 uur ds. M.J. van Gelder; Leiderdorp 15.30 uur ds. W. Harinck; Lelystad 19.00 uur ds. L. Terlouw; Lisse 16.00 uur ds. H. Paul; Marknesse 19.00 uur (H.D.) ds. K. Boeder; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. G.J.N. Moens; Middelburg-Centrum 9.00 en 16.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid (in kerkgebouw Middelburg-Centrum) 11.30 uur ds. J.J. Tanis; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Naaldwijk 15.30 uur ds. D.W. Tuinier; Nieuw-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. A. Vermeij; Nieuwdorp 9.30 en 18.30 uur stud. P.D. den Haan; Nieuwer ter Aa 19.00 uur ds. B. Labee; Nieuwerkerk 9.30 en 15.00 uur stud. S.W. Janse; Nieuwe-Tonge 14.30 uur ds. E. Bakker; Nijkerk 9.30 uur ds. J.M. Kleppe en 14.30 uur ds. G. Beens; Nisse 14.30 uur stud. P.D. den Haan; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. A. Schot; Ooltgensplaat 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. E. Bakker; Oosterland 14.30 uur ds. S. Maljaars; Oostkapelle 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; Poederloij 19.00 uur ds. L. Blok; Poortugaal 9.30 uur ds. C. Neele; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 (H.A.) en 17.00 uur ds. G. Pater; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 en 16.00 uur ds. J.S. van der Net; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. A. Schreuder; Rilland-Bath 18.30 uur stud. P.G. Heijkamp; Rotterdam-Alexanderpolder 15.30 uur ds. M.J. van Gelder; Rotterdam-Centrum 15.00 uur ds. G. Pater; Rotterdam-IJsselmonde 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 uur (H.A.) ds. D.W. Tuinier en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. A. Verschuure; Scheveningen 15.15 uur ds. A.B. van der Heiden; Sliedrecht 9.30 en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 9.30 en 16.00 uur ds. J.W. Verweij; Sprang-Capelle 14.30 uur ds. M. Karens; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. R.A.M. Visser; Terwolde - De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. K. Boeder; Tholen 10.00 (H.A.) en

18.30 uur ds. J. Schipper; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur stud. C. van Ruitenburg; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. G. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. J. van Belzen; Utrecht 10.00 en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Veen 15.00 uur ds. W.J. Karels; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; Vlaarding 10.00 en 17.00 uur ds. J. Mijnders; Vlissingen 16.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Waarde 14.00 uur ds. C. Sonneveld en 18.00 uur ds. G.J. Baan; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. M. Mondria; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 18.30 uur ds. G.J.N. Moens; Wierden 15.00 uur ds. A. Schreuder; Woerden 10.00 uur ds. M.J. van Gelder en 19.15 uur ds. M. Joosse; Yerseke 14.00 uur (H.D.) ds. J. Schipper; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Zoetermeer 10.00 en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 9.30 uur ds. H. Paul; Zwolle 15.00 uur ds. P. Melis.

■ DINSDAG 23 APRIL 2013

Berkenwoude 19.30 uur ds. M. Karens; Krabbendijke 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Melissant 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Poortugaal 19.30 uur ds. G.J. van Aalst; Rhenen 14.15 uur (huw.bev.) ds. F. Mulder; Tholen 19.30 uur ds. G. Mouw; Urk 19.30 uur ds. J. van Belzen.

■ WOENSDAG 24 APRIL 2013

Aalburg 19.30 uur ds. A.P. Baaijens; Alphen a/d Rijn 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; De Valk-Wekerom 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Hardinxveld-Giessendam 19.30 uur ds. W.J. Karels; Herkingen 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Kampen 15.00 uur (huw.bev.) ds. J. IJsselstein; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. G. Pater; Kortgene 19.30 uur ds. J. Schipper; Krimpen a/d IJssel 14.00 uur (huw.bev.) ds. B. van der Heiden; Meeuwen 19.30 uur ds. E. Bakker; Nieuw-Beijerland 19.30 uur ds. A. Vermeij; Nieuwer ter Aa 19.45 uur ds. A. Verschuure; Nijkerk 19.30 uur ds. J. van Belzen; Nunspeet 19.30 uur ds. A. Schot; Oosterland 19.30 uur ds. M. Karens; Oude-Tonge 19.30 uur ds. C. van Krimpen; Puttershoek 19.30 uur ds. D.W. Tuinier; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur stud. S.W. Janse; Spijkenisse 19.45 uur ds. C. Sonneveld; Stad aan 't Haringvliet 19.30 uur ds. G. van Manen; Vlaarding 19.30 uur ds. J.J. Tanis; Zoetermeer 19.30 uur (bidstond) ds. J.J. van Ekeveld; Zwolle 19.30 uur ds. G. Beens.

■ DONDERDAG 25 APRIL 2013

Barneveld-Centrum 13.15 uur (huw. bev.) ds. D. de Wit; Bodegraven 19.30 uur ds. C. Hogchem; Capelle a/d IJssel-West 19.45 uur ds. C.J. Meeuse; Delft 19.30 uur

ds. A.J. Gunst; Gravenpolder 19.30 uur
stud. S.W. Janse; Hendrik-Ido-Ambacht
19.45 uur ds. M. Joosse; Kampen 14.00
uur (huw.bev.) ds. B. Labee; Kruiningen
19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Leerdam
19.30 uur ds. G.J.N. Moens; Naaldwijk
19.45 uur ds. G. Pater; Ouddorp 19.30
uur ds. A. Vermeij; Poederoijen 19.30 uur
ds. J. van Belzen; Rhenen 19.30 uur ds.
F. Mulder; Ridderkerk 19.30 uur (voor de
evangelisatie) ds. A. Schot; Rijssen-Zuid
13.30 uur (huw.bev.) ds. A. Schreuder;
Sint Annaland 19.30 uur ds. G. Hoog-
erland; Wageningen 19.30 uur ds. B.J.
van Boven; Zwijndrecht 19.30 uur ds. J.
Schipper.

■ VRIJDAG 26 APRIL 2013

Alblasserdam 14.30 uur (huw.bev.) ds.
B. van der Heiden; Borssele 14.30 uur
(huw.bev.) ds. E. Bakker; Hendrik-Ido-
Ambacht 13.00 uur (huw.bev.) ds. M.
Joosse; Middelburg-Centrum 14.30 uur
(huw.bev.) ds. J.M.D. de Heer; Nunspeet
15.00 uur (huw.bev.) ds. A. Schot.

■ ZATERDAG 27 APRIL 2013

Gouda 15.00 uur (dovendienst) ds. A.T.
Huijser.

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 21 APRIL 2013

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2,
Alkmaar) 10.30 en 16.30 uur evang. G.
Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70)
10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman;
Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30
uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden
(Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur
evang. S. de Visser; Merksem (Jaak de
Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00 en
17.00 uur evang. A. van Setten; Tilburg
(Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30
uur evang. H.J. van den Boogaart.

Voor alle in dit nummer genoemde
toekomstige data geldt:

Indien de Heere wil en wij leven.

Begrafenisverzorging Kamsteeg

Waar u ook woont, wij zijn dag en nacht bereikbaar
Wij verzorgen alleen begrafenissen

0183 - 44 94 94

Hoofdgraaf 5 - 4281 NM Andel
www.begrafenisverzorgingkamsteeg.nl

Werkendam: A.L. Bor, tel. 0183-512859
Bommelerwaard: tel. 06-53 53 33 22
Sliedrecht: R. Mauritz, tel. 0184-785978

Een respect- en stijlvolle
uitvaart is onze zorg

ADVERTENTIES

In de hope des eeuwigen levens is door de Heere van ons weggenomen
onze geliefde vader, groot- en overgrootvader

Lammert Bax

sinds 17 april 2012 weduwnaar van Cornelia Bax-Aarnoudse

Assendelft, 20 oktober 1928

Ridderkerk, 13 april 2013

Onze vader, groot- en overgrootvader is na een periode van afnemende
krachten overleden. Het valt ons zwaar hem te moeten missen.

Familie Bax

Correspondentieadres: Zuideinde 256, 1551 EP Westzaan

Gelegenheid tot condoleren wordt gegeven op D.V. donderdag 18 april,
van 19.30 uur tot 21.00 uur, in het kerkgebouw van de Gereformeerde
Gemeente, J.J. Allanstraat 463 te Westzaan.

De rouwdienst zal gehouden worden op D.V. vrijdag 19 april, aanvang
13.00 uur in voornoemd kerkgebouw. Aansluitend zal de begrafenis plaats-
vinden op de Gemeentelijke Begraafplaats, Dolphijnstraat 1 te Westzaan.

- geen bloemen -

Te huur in centrum **HI**
Ambacht: gestoffeerde 3-kamer
hoekappartement met berging.
Woonkamer met open keuken
(47 m²), 2 slaapkamers, badkamer,
toilet. Inl. tel 078-6814982

Begrafenisonderneming STAM

Molenstraat 153, 2961 AK Kinderdijk
Tel. 078 6919005 - **Geen crematies** -

BED & BREAKFAST "ALBLASSERWAARD"

Kom genieten van de Alblasserwaard
en de randsteden
en boek een B&B in Sliedrecht.
Inl. c.h.es@hetnet.nl / 0184-634267

T.h. in **ZEELAND**,
ruime, sfeervolle vakantiewoning.
www.boerderijvakantiezeeland.nl
Tel: 0113-302209

Kamers te huur in Ochten

(Kesteren) Eigen keuken
0344-643193 / 06-30007653

Vakantieoord Holsappel

Al 60 jaar een begrip.

Boek nu u vak 6/7 en 8 pers.
bungalows v.a.g.v met veel rust
en ruimte in vertrouwde sfeer
nu vanaf € 60.- p/w excl. Nu in de Mei
vak met 20% korting bel voor info
0548-512790 of kijk op
www.vakantieoordholsappel.nl

Te huur 6 persoons vakantiehuis

Ouddorp Goeree overflakkee

v.a.g.v. Niet ver van zee.
Met wasmachine en fietsen.
Nog vrij in voorseizoen
wk 22, 24, 25 en 26 en
hoogseizoen wk 27, 28 en 29
Inl. 050-5347334

Te huur in Barneveld. Ons luxe
gastenverblijf 2/3 pers. Nabij kerk,
centrum, buitengebied, rolstoelvr.
Valkseweg 8 Tel: 0342-412663.

OMMEN - comfort. vak. woning
4-6 pers. in bosrijke omgeving
info: www.boomblauwtje.nl

Voordelig met het hele gezin in eigen sfeer naar zon, water en bergen?

Voor €495,- all-in per week staat
uw stacaravan in Oostenrijk klaar.
Nederlandstalige kerkdiensten en
recreatieactiviteiten voor jong en
oud. Meer info bel 055 3030083
of www.es-vakanties.nl

Voor een zorgzame begeleiding

KOSTER
Begrafenisonderneming

Barneveld,
Scherpenzeel e.o.
A. Koster
Telefoon: 033 277 0555

Kantoor: Stationsweg 411
3925 CD Scherpenzeel

Centraal nummer (24 uur):
033 277 0555

begrafenisverzorging Den Hollander

Begravenissen in Den Haag, Westland, Gouda, Rotterdam, Vlaardingen en omstreken.
Wij verzorgen alleen begravenissen.

Dag en nacht bereikbaar.

P.N. den Hollander
T. den Hollander

Tel. 010 - 4600509

www.begravenisverzorgingdenhollander.nl

Agathos

- Nette **hulp** bij het **huishouden** voor vader?
- Beter omgaan met uw zoon met **autisme**?
- Weer een **gezellige gezinsmaaltijd**?
- Hulp bij het **douchen** voor uw moeder door een bekwame verzorgende?
- **Mantelzorg**ondersteuning?

Agathos is een reformatische organisatie en biedt zorg en hulp aan iedereen die dat nodig heeft.

(010) 26 40 777

www.agathos-thuiszorg.nl

Agathos is onderdeel van Lelie zorggroep (leliezorggroep.nl).

De Gereformeerde Gemeente van 's-Gravenpolder is een plattelandsgemeente die op dit moment ruim 1.900 leden en doopleden telt. Het overgrote deel van de gemeente woont in of net buiten het dorp, dat ongeveer 4.500 inwoners telt. In de achterliggende 4 decennia is de gemeente met ruim 1.250 leden gegroeid. Mede daardoor bestaat de gemeente voor een groot deel uit jeugd en jonge mensen. De gemeente kent een bloeiend verenigingsleven waarbij alle leeftijdscategorieën betrokken zijn. De gemeente heeft de beschikking over een modern en goed onderhouden kerkgebouw met omringende zalen en faciliteiten.

Doordat de huidige koster per D.V. 1 september 2013 de pensioengerechtigde leeftijd hoopt te bereiken is de kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te 's-Gravenpolder op zoek naar kandidaten voor de functie van

Koster (m/v)

De kandidaat die we zoeken weet zich van harte verbonden met de belijdenis van de kerk en is belijdend lid van een Gereformeerde Gemeente. Hij heeft achting voor Gods instellingen en voor de ambten en realiseert zich een identiteitspersoon binnen en buiten de gemeente te zijn.

De erediensten worden door de koster op een waardige en eerbiedige manier begeleid. Hij beheert en onderhoudt de gebouwen en faciliteiten op deskundige wijze. Planning en organisatie van bijeenkomsten is bij hem in goede handen. Gasten voelen zich welkom, zowel bij bezoek van de erediensten als bij het bezoek van andere bijeenkomsten. Hij communiceert en bewaakt als een goed huisvader de regels van het huis. Als een betrokken netwerker binnen de gemeente weet hij de verbinding te leggen met de ouderen, de gehandicapten en de jeugd en zorgt hij ervoor dat zij zich altijd welkom voelen in de Elimkerk. Hetzelfde geldt voor een grote groep vrijwilligers die op één of andere manier bij het werk voor of in de kerk betrokken zijn.

De kandidaat die we zoeken is een harde werker. Hij heeft een MBO werk- en denkniveau en is vaardig in het gebruik van de PC en andere hulpmiddelen die vereist zijn voor het goed uitoefenen van deze functie.

Als u zich herkent in dit profiel en u hebt interesse in deze functie dan verzoeken we u een uitgebreid functieprofiel op te vragen op het volgende adres: sollicitatie@gergemsgravenpolder.nl. Uw sollicitatie, voorzien van een uitgebreid CV en pasfoto kunt u vóór 27 april 2013 sturen aan de kerkenraad t.a.v. de heer J.J. Tolhoek op voormeld e-mail adres.

WELKOM op onze website!

Een belangrijke
en overzichtelijke
onderwijswebsite

www.onderwijsenisrael.nl

boordevol bruikbare
informatie!

Voor leerling én leerkracht

Je raakt nooit uitgeleerd
over Israël!

Postbus 400, 3440 AK Woerden

Tel.: 0348 489 929

E-mail: info@boardforisrael.nl

愛之神

GEEF

voor Christelijk (vervolg)onderwijs in China

Helpt u mee om te voorzien in de grote behoefte aan christelijk onderwijs? Dit kan mede dankzij uw hulp.
Bel voor info en/of voorlichting: 06-200 13 173

Stort uw gift op: 3473.76.029 t.n.v.
Hudson Taylor/SBHC te Rhenen.

HUDSON TAYLOR

Stichting Bijbelse Hulpverlening China

WWW.HUDSONTAYLOR.NL

Onderwijs | Lectuur | Toerusting | Diaconaat

In de knop gebroken

Reformatische vereniging voor ouders bij wie tijdens de zwangerschap of kort na de geboorte kind(eren) zijn overleden

www.indeknopgebroken.nl
info@indeknopgebroken.nl • telefoon: 06 - 49 49 94 99

Annette van Maaren (Msc.)
Reformatisch Psycholoog

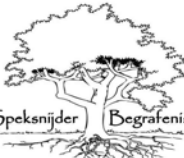
 Haastrecht Oudewater
Montfoort Gouda
0348-558000 of 06-42504158
www.phhaastrecht.nl
Psychologische Hulpverlening

HARKES Persoonlijke zorg
Begravenissen voor uw begrafenis

Telefoon (0172) 21 21 22

Dokter Hamburgerlaan 59 - 2771 JR Boskoop

Wij verzorgen alleen begravenissen
Dag en nacht bereikbaar – overal te ontbieden

 0182 - 35 15 20
voor de Krimpenerwaard
Gouda & omstreken

Speksnijder Begravenisverzorging

www.speksnijderbegravenisverzorging.nl

Uw pand of woning geheel toegankelijk naar de eigen wensen. Met innovatieve oplossingen creëert Invaned toegankelijkheid!

Invaned Mobiliteitszorg
Kamerlingh Onnesweg 19
3316 GK Dordrecht t 0180-530585
info@invaned.nl www.invaned.nl

Verkoop en montage van diverse woonaanpassingen:

- Trapliften (ook obese)
- Plateau en plafondliften
- Instapbaden
- Wandbeugels
- Drempeloplossingen
- Verstelbare keukens

INVANED

Te koop: **Alblasserdam** (Dam 56)
Karakteristieke verzorgde woning gelegen op een geliefde centrumlocatie. Veel authentieke details, diepe achtertuin, eigen parkeerplaats, dicht bij kerk, school en winkels. Kijk op funda.nl of bel: 06-45209517. Vraagprijs €189.000,-

BARNEVELD: te huur of te koop: leuke middenwoning met berging, in de geliefde, kindvriendelijke woonwijk De Burgt. T.06 24996196.

Rust en ontspanning in de prachtige Eifel! Ruime appartementen te huur. Inl.: 0049 6594 258990 en www.huizesolagrati.nl

 VAN STAVEREN
Begravenisverzorging

Sumatrastraat 11 ~ 2405 EM Alphen aan den Rijn

Dag en nacht bereikbaar, in elke regio

(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begravenissen

JUBILEUM **65** 65 JAAR

Feestelijk abonnement

JUBILEUMACTIE HALF JAAR € 25

Met bijzondere extra's

Kijk op www.gezinsgids.nl of bel 030 230 35 00. Reageren kan tot 1 mei 2013. Dit abonnement stopt automatisch. Een actie-abonnement kan alleen worden afgesloten wanneer u het afgelopen half jaar geen abonnement op de GezinsGids hebt gehad.

 Kronings Special

 +JUBILEUM NUMMER

 +Zomer Nummer

Identiteit voor nu

gezinsgids

ORGEL OF PIANO KOPEN?

Joh.deHeer

méer dan muziek, sinds 1898.

Leeghwaterstraat 46/47 Sliedrecht

facebook.com/johdeheer • www.johdeheer.nl

Psychologiepraktijk

Van Pelt

*Behandeling van volwassenen
met psychische problemen*

Rozenhof 33-303 • 3311 JT Dordrecht
T 078-2000250 • E info@praktijkvanpelt.nl
www.praktijkvanpelt.nl

Begrafenisonderneming

H. de Jongh

De Jongh

P.H. van der Leer

D.D.E. Mielste

*Voor een waardige en stijlvolle
verzorging van alleen begravenissen.*

Wij zijn dag en nacht persoonlijk bereikbaar.

Hardinxveld-Giessendam	0184 - 611154
Waardenburg	0418 - 652039
Werkendam	0183 - 701017
Papendrecht	078 - 6412740

www.begrafenisondernemingdejongh.nl

**Begrafenisverzorging
I. Janssen**

Dag en nacht bereikbaar op
0113 - 33 09 36
06. 53 23 73 20

*Dienstverlening in geheel
Zeeland*

www.begrafenisverzorging-janssen.nl
Havikskruid 10, 4421 MN Kapelle

Wij verzorgen geen crematies

E. Treur
Kroostweg 22
3704 ED Zeist
Telefoon 030 - 6924258
Mobiel: 06 - 57315689
www.begrafenisondernemingtreur.nl
info@begrafenisondernemingtreur.nl

Begrafenisonderneming Treur

Wij verzorgen alleen begravenissen

Boeken met inhoud van blijvende waarde

**In prijs verlaagd:
Beukelman Vervolgstoffen
2 delen van € 89,- voor € 44,50
ISBN 978-90-79473-01-4**

Met de hand gebonden:

E. Meiners	
Christus alles en in allen	€ 75,-
F. Rous	
Hemelse academie	€ 25,-
J. van Laren	
Korte verklaring Psalm 16	€ 19,-

Uitgeverij De Oude Wijn
e-mail: info@deoudewijn.nl
Boven € 30,- geen portokosten
Tel. 033 286 5548

www.deoudewijn.nl
www.theologieportaal.nl
Alles nieuwe druk, niet hertaald

**Reformatorische
Psychologenpraktijk
Nederland**

Identiteitsbewust, Persoonlijk, Vertrouwelijk, Doelgericht

Wij bieden identiteit bewuste **hulp** aan
kinderen, jongeren en volwassenen met o.a.:

- Relatieproblemen
- Opvoedingsvragen
- Gedragsproblemen
- Traumatische ervaring(en)
- Gezinsproblemen
- Persoonlijke problematiek (zoals Depressie, Angst, Identiteitsvragen)
- Arbeidsproblemen
- Autisme Spectrum Stoornis

Voor meer informatie of aanmelding:

078 - 69 32 808

Adres: Plantageweg 5, 2951 GN Alblasserdam
info@rpnederland.nl www.rpnederland.nl

**Alle nieuwe titels
www.derooboeken.nl**

Orgelbouw Advies Commissie

een betrouwbare partner!

nieuwbouw • restauratie • overplaatsing • onderhoud

*ook voor akoestische
vraagstukken*

Neem voor meer informatie
contact op met
Dhr. H. den Hollander
Tel. (010) 435 44 35

Vereniging van
Organisten der
Gereformeerde
Gemeenten

**De Saambinder
Kerkelijk weekblad van de
Gereformeerde Gemeenten**

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur:

ds. G.J. van Aalst

**Bijdragen van medewerkers en boeken
ter recensie aan:**

ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105
e-mail: gjvanaalst@klikSAFE.nl

Redacteur: ds. C. Neele

Meditaties aan:

ds. C. Neele,
Egge 28, 3171 DE Poortugaal,
tel. 010-5017707
e-mail: c.neele@klikSAFE.nl

**Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk)
en berichten aan:**

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@klikSAFE.nl
Aanlevertijd:

Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór
de datum van verschijning van De Saam-
binder in de daarop volgende week.

**Opgaven kerkdiensten
en beroepingswerk aan:**

Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:

Drukkerij Verloop,
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
tel. 078-6912899, fax 078-6919536
e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen **uiterlijk
donderdag** vóór de week van
verschijning aangeleverd te zijn.
Rouwadvertenties **uiterlijk
maandagmorgen 9 uur**.

Advertenties € 1,05 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:

Postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-
abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 12,00 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 24,- per jaar + extra portokosten.
Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

Correspondentieadres

Noord-Amerika:

Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188,
St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
e-mail: purlin@sympatico.ca

*De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijk-
heid betreffende de inhoud van de advertenties
en de (recensies van de) aangekondigde boeken.*

GESCHENKBOEKJES

ds. C. Hogchem
**ERGERT
ULIEDEN DIT?**
*Gods Woord over het
geven en nemen van
ergernissen*
Een zaak van aangrijpen-
de ernst. Juist ook voor
degenen die een gedoopt
voorhoofd hebben.
Geb. 100 blz.
11,90

ds. B.J. van Boven
**HET GEVOGELTE
DES HEMELS deel 1**
*Onderwijs door vogels
vanuit het Bijbelboek Job*
Aan de orde komen de
raaf, de pauw, de ooievaar,
de struisvogel en de
arend.
Geb. 104 blz.
11,90

ds. B.J. van Boven
**HET GEVOGELTE
DES HEMELS deel 2**
*Onderwijs door vogels
vanuit het Bijbelboek
Psalmen*
Aan de orde komen
de duif, de mus en de
zwaluw, de roerdomp en
de steenuil.
Geb. 112 blz.
11,90

ds. B.J. van Boven
**HET GEVOGELTE
DES HEMELS deel 3**
*Onderwijs door vogels
vanuit het Bijbelboek
Hooglied*
In dit boekje wordt
vooral de duif onder de
aandacht gebracht.
Geb. 114 blz.
11,90

vertrouwd bij de boekhandel

Uitgeverij Boekhandel

Gebr. Koster
Nairacstraat 17, 3771 AW Barneveld
Tel. (0342) 41 69 86

www.gebrkoster.nl

KOI 1309

kina
begrafenisverzorging

D.W. Schipper
010-458 31 12
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman
0182-58 39 32
Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Psychologenpraktijk
Brouwer

- Onderzoek
- Advies
- Begeleiding
- Behandeling

O.a.: ADHD · angst · burn-out · depressie
faalangst · fobie · gedragsproblemen
identiteitsproblemen · lichamelijke
spanningsklachten · negatief zelfbeeld
onzekerheid · opvoedingsproblemen
paniek · piekeren · PDD-NOS
relatieproblemen · slaapproblemen
somerheid · spanning · stress
syndroom van Asperger

Informatie en aanmelding via:

T 0180 - 42 69 55

E info@psychbrouwer.nl

I www.psychbrouwer.nl

Vestigingen in: Ridderkerk, Barneveld en Meteren

GARDEREN EN PUTTEN.

Te huur, op rustige parken,
vakantiewoningen t/m 14 pers.
Inl. c.h.es@hetnet.nl / 0184-634267

NORWICH, (Ontario) Canada.
Te huur voor uw vakantie.
Onze woning, voor 2/6 personen.
Dichtbij kerk.
Voor meer informatie
E-mail joanne.otten123@gmail.com
of tel. 0548-513725

Vakantie Oostenrijk:
Te huur: luxe Chalet en
Appartementen 2-9 pers.,
in omg. Saalbach-Hinterglemm /
Zell am See, Kerkdiensten
tijdens zomervakantie.
Info: 0180-322181 / 06-51166845

Hartelijk welkom op de

THE MADAG 2013

Ds. Baruch Maoz

D.V. vrijdag 10 mei na Hemelvaartsdag,
in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te **Gouda**,
Nieuwe Gouwe OZ 2b - **Aanvang: 10.00 uur**

THEMA: Messiaanse gemeenten in de branding

Tijdens deze dag zal **ds. Baruch Maoz** uit Israël de lezing verzorgen met de titel :
"Kwesties die de Messiaanse gemeenten in Israël bezighouden"

Tijdens het middagprogramma zal een forumbespreking gehouden
worden met ds. Maoz en enkele deputaten.

**Graag tot ziens
op deze boeiende dag**

Deelname aan deze dag € 7.50
m.u.v. jongeren en studenten tot 25 jaar
Graag vooraf opgeven i.v.m. de te
bestellen lunch en consumpties
Tel. 0348 - 489 929
of e-mail: info@boardforisrael.nl